

Oikeusministeriölle

OIKEUSLAITOKSEN RIIPPUMATTOMUUS TURVAA JOKAISEN PÄÄSYN OIKEUKSIINSA – PERUSTUSLAKITYÖRYHMÄN TYÖLLE ON ANNETTAVA TYÖRAUHA

Helsingin Sanomat uutisoi 22.4.2024 otsikolla ”[Oikeusministeri Meri puuttui oikeuslaitoksen riippumattomuutta edistävän työryhmän työhön](#)” siitä, miten oikeusministeri on päätöksellään muuttanut yllättäen oikeudenhoidon toimijoiden riippumattomuutta selvittävän työryhmän toimeksiantoa. Muutoksen johdosta työryhmä ei kirjoita ehdotustaan konkreettisia lainmuutoksia koskevan lakiesityksen vaan muistion muotoon. Samalla työryhmän tarkastelusta on poistettu perustuslain etusijaa tuomioistuimissa koskeva perustuslain 106 §.

Työryhmän tehtävänä on edelleen selvittää ja arvioida, turvaako voimassa oleva perustuslaki ja muu lainsäädäntö tuomioistuinlaitoksen riippumattomuuden sekä tehdä mahdolliset ehdotukset tämän toteuttavista lainsäädäntömuutoksista perusteluineen. Tehtävänannon mukaan tarkastelun ja arvioinnin tulee koskea tuomioistuinlaitoksen lisäksi myös muita oikeudenhoidon toimijoita, kuten Syyttäjälaitosta, Ulosottolaitosta, Rikosseuraamuslaitosta, asianajalaitosta ja oikeudenkäyntiavustajia. Työryhmä tekee ehdotuksensa oikeuslaitoksen riippumattomuuden edellyttämistä säännösmuutoksista muistion muodossa.

Asianajajaliitto peräänkuuluttaa työryhmälle työrauhaa. Työryhmän tehtävänanto on erittäin tärkeä oikeusvaltion kestävyysnäkökulmasta. Taustalla on suurempi huoli jokaisen pääsystä oikeuksiinsa. Keskeisten puolustautumisoikeuksien rajoittaminen ja muut hyökkäykset oikeudenhoitoa, tuomioistuimia, syyttäjiä ja asianajajia sekä heidän riippumattomuuttaan kohtaan ovat viime vuosina nousseet ongelmaksi myös EU:n ja Euroopan neuvoston jäsenmaissa, kuten esimerkiksi Puolassa ja Unkarissa. Perustuslain merkitys on korostunut myös sotaa käyvässä Ukrainassa, jossa oikeudenhoito on jatkunut maan poikkeustilasta huolimatta.

Oikeusvaltiossa kaikki henkilöt, julkiset ja yksityiset yhteisöt sekä myös valtio itse ovat sidottuja lainsäädäntöön, joka pannaan täytäntöön yhdenvertaisesti ja jonka noudattamista valvotaan. Tämän lainsäädännön on myös oltava Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusnormien ja -standardien mukaista. Perustuslain tarkastelu on välttämätöntä ja perustuslain suojaa tarvitaan erilaisiin kriiseihin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Työryhmän työ on välttämätön oikeusvaltion vahvistamiseksi sekä oikeudenhoidon toimijoiden riippumattomuuden turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa. Oikeudenmukainen oikeudenkäynti, tehokkaat oikeussuojakeinot ja oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen edellyttävät tarkastelua ja muutoksia perustuslakiin.

Helsingissä 23. päivänä huhtikuuta 2024

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Hanna Räihä-Mäntyharju
puheenjohtaja

Niko Jakobsson
pääsihteeri